

A vasten 1° zondag
26 februari 2023

Eerste lezing (Gen. 2, 7-9; 3, 1-7)
Uit het boek Genesis

In den beginne nam God stof van de aarde,
en boetseerde ermee een mensfiguur.
Hij blies die levensadem in de neus.
En zo werd de mens een levend wezen.
Daarna legde God een tuin aan, ergens in het oosten,
in Eden,
en daarin plaatste Hij de mens die Hij geboetseerd had.
God liet er allerlei bomen opschieten,
mooi om te zien en heerlijk om van te eten.
Midden in de tuin stonden twee belangrijke bomen:
enerzijds de boom van het leven
en anderzijds de boom van de kennis van goed en kwaad.
De sluwste van alle dieren, die God geschapen had, was de slang.
Op een dag sloop ze naar Eva toe en zei:
'Is het waar dat God jullie verboden heeft om van de bomen in de tuin te eten?'
'Dat is niet waar' zegde Eva 'We mogen de vruchten eten van alle bomen in de tuin.
Alleen van de boom, die midden in de tuin staat, moeten we afblijven.
God heeft ons gezegd:
de vruchten van de boom, die midden in de tuin staat, mag je niet eten,
je mag ze zelfs niet aanraken,
zo niet zal je sterven.'

Maar de slang zei tegen Eva:
'Je zal helemaal niet sterven!
Integendeel, je zal erdoor gelijk worden aan God,
want je zal kennis krijgen van wat goed is en kwaad.
God weet dat je ogen zullen opengaan, als je van die boom eet.'
Toen zag Eva hoe aantrekkelijk die vruchten waren,
en ze wilde ervan eten om alles te weten.
Zij plukte dus een vrucht en zij at ervan;
zij gaf er ook een aan Adam, die bij haar stond,
en ook hij at ervan.
En inderdaad, hun ogen gingen open.
Ze zagen dat ze naakt waren.
Met vijgenbladeren maakten ze twee schorten,
en trokken die aan.

Tweede lezing (Rom. 5, 12-19)
Uit de eerste brief van de heilige apostel Paulus aan de christenen van Rome

Door de ongehoorzaamheid van één mens is het kwaad in de wereld gekomen.
En door het kwaad kwam de dood in de wereld.
Alle mensen moeten sterven, omdat alle mensen verkeerde dingen doen.
Voor dat de wetten door Mozes gesteld werden, werd reeds kwaad gedaan.
Maar dat kon toen niet aangerekend worden.
Hoewel dan ook al de dood over de mensen heerste.

Ook over hen, die niet hetzelfde kwaad deden, dat Adam had gedaan.
Maar Gods genade is veel sterker dan de dood.
Zoals door de fout van één mens de dood over allen was gekomen,
zo heeft God door één mens zijn genade over allen laten neerdalen.
En die ene mens is Jezus Christus.
Na de misstap van Adam volgde een veroordeling.
Maar met Jezus' komst kwam een volledige kwijtschelding.

Dus door één fout werden uiteindelijk alle mensen schuldig, en verdienden ze de dood.
En door één gehoorzame daad zijn alle mensen vrijgekocht, zodat ze kunnen leven.

Evangelie (Mt., 4, 1-11)

Uit het heilig evangelie van onze Heer Jezus Christus volgens Matteüs

Nadat Jezus in de Jordaan gedoopt was,
stuurde de Geest hem naar de woestijn.
Daar zou hij door de duivel op de proef worden gesteld.
Veertig dagen en veertig nachten lang at hij niets,
en kreeg grote honger.
Toen kwam de duivel naar hem en zei:
'Als het waar is dat jij de zoon van God bent,
zeg dan tegen deze stenen dat ze brood moeten worden.'
Maar Jezus antwoordde hem:
'Er staat geschreven:
de mens zal niet leven van brood alleen,
maar ook van ieder woord dat uit de mond van God komt.'
Toen nam de duivel Hem mee naar Jeruzalem,
zette Hem op de dakrand van de tempel,
en zei:
`Als het waar is dat jij de zoon van God bent,
spring dan naar beneden.
Er staat toch geschreven:
'God zal zijn engelen de opdracht geven dat ze je op hun handen moeten dragen
opdat je je voeten niet aan een steen zou stoten.'
Maar Jezus zei:
`Er staat ook geschreven:
'Je mag je Heer God niet op de proef stellen.' "

Weer nam de duivel Hem mee, nu naar een zeer hoge berg.
Hij liet Hem alle koninkrijken van de wereld zien met al hun pracht,
en zei: `Dit alles zal ik je geven, als je voor mij neerknielt en mij aanbidt.'

Toen zei Jezus hem:
`Ga weg, satan. Want er staat geschreven:
De Heer uw God zul je aanbidden en Hem alleen dienen.'
Toen liet de duivel Hem met rust,
en er kwamen engelen om Hem van dienst te zijn.

Homilie

Z en B,

We hoorden in de eerste lezing het scheppingsverhaal uit het begin van de bijbel waarin
Adam en Eva in een wonderlijke tuin werden geplaatst, om te genieten van al wat God hen

ter beschikking had gesteld.

Eén beperking echter werd hen opgelegd: ze mochten niet eten van twee bomen midden in die tuin, nl. de boom van het leven, en de boom van de kennis van goed en kwaad.

Ik denk dat wij allemaal bij dat verhaal de vraag stellen: 'Waarom mochten ze zo nodig niet van die bomen eten? Wat was daar nu verkeerd aan? Wat is er verkeerd aan dat je weet krijgt van wat goed is en wat kwaad is? En dat je probeert leven te hebben dat nooit eindigt?'

Het is dan ook niet moeilijk om ons in te leven in Eva, die zich door de slang laat overpraten om dat verbod maar naast zich neer te leggen.

Voor alle duidelijkheid, wil ik er vooraf op wijzen dat de verhalen uit de bijbel, en zeker die uit het boek Genesis over schepping, zondeval, Kain en Abel, toren van Babel, ark van Noach, niet moeten gelezen worden als werkelijk gebeurde feiten, maar als verhalen, die de bedoeling hebben een boodschap over te brengen.

Deze verhalen zijn tijdloos. Je hoeft je niet af te vragen waar bv. die tuin van Eden wel was, en in welke tijd Adam en Eva daar rondliepen.

Trouwens, die verhalen komen – met andere namen, en enigszins anders opgebouwd – ook voor in andere culturen van de oudheid.

De vraag die we ons dus moeten stellen is: wat heeft men met dat verhaal bedoeld, en – gezien het een tijdloos verhaal betreft, en dus betekenis heeft voor alle tijden – wat zou dat verhaal voor ons op vandaag nog als boodschap kunnen hebben?

Ik denk dat we een stap vooruit zijn in het begrijpen als we vertrekken van de vaststelling dat kennis macht kan betekenen, en dat we kennis kunnen gebruiken ten goede en ten kwade, dat de manier van kennis gebruiken leven kan geven, of leven kan vernietigen.

De mens is slim, zeggen we.

Zie maar welke hoge toppen hij bereikt heeft in alle aspecten van het menselijk bestaan.

In wetenschap, in kunst, in geneeskunde, in natuurkunde, in mobiliteit, in informatica, en zeg maar op. En het houdt niet op. Steeds weer worden er stappen vooruit gezet.

Maar gebruikt de mens die kennis ten goede?

Zo dikwijls niet.

Buskruit werd uitgevonden om werken uit te voeren waar de menselijke kracht tekort schiet.

Maar men gebruikt het om mekaar dood te schieten.

Geld werd uitgevonden om iedereen op een eerlijke manier te vergoeden voor diensten en producten. Maar men gebruikt het om zoveel mogelijk eigen rijkdom te vergaren, en anderen aan zich te onderwerpen.

Internet werd uitgevonden om de mensen dichter bij elkaar te brengen, en zoveel mogelijk kennis met mekaar te delen. Maar men gebruikt het om mekaar te bespioneren, te bestoken of om gemene zaken voor iedereen toegankelijk te maken.

Ik denk dat het verbod van God om niet te eten van de boom van kennis van goed en kwaad, en van de boom van het leven, zo mag begrepen worden: 'Mens, onthoud je ervan meester te willen zijn over het leven, en wil niet zelf bepalen wat goed of kwaad is. Want je zelfzucht is meestal zo groot, dat je alles naar je toe wilt trekken, en dat je de medemens naast je uit het oog verliest.'

In het evangelie wordt duidelijk gemaakt wat dan wel de goede weg kan zijn.
Ook Jezus werd uitgedaagd om fundamentele keuzes te maken in zijn leven.

Zou hij ervoor kiezen om rijk te worden, macht te verwerven, roem te oogsten? Of zou hij de wijsheid van God tot de zijne maken, en weerstaan aan die bekoringen?

Hij heeft gekozen om de wil van zijn Vader te doen. En later is gebleken hoe levengevend zijn keuze is geweest.

Hoe hij nieuwe toekomst heeft geopend voor al wie hij ontmoette.

Die wil van de Vader is de ware wijsheid.

Laten ook wij deze tot onze levensregel maken, in de zorg voor kleine mensen, in het delen van onze kennis en onze vaardigheid, in het zorgen voor al wie met minder kansen door het leven gaan.

De veertigdagentijd nodigt er ons toe uit.

Pierre Breyne

Wie wil reageren op deze homilie, kan dit doen via e-mail: pierre.breyne@outlook.com En daar krijg je een antwoord op.